

Dél – Békés megyei Vízgazdálkodási Társulat

5900 Orosháza, Luther u. 29.

TEL.: 06-68-411-544

E-MAIL: dvgt@dvgt.hu

céggj.szám: 04-16-000007

FAX : 06-68-512-851

WEB: www.dvgt.hu

adószám: 10136496-2-04

szla.szám: 10402647-26436496-00000000

Tárgy: Tájékoztató

Ikt. szám: 26/2010

Ügyintéző: Oskó Attila

Békés Megyei Főjegyző

5601 Békéscsaba, Derkovits sor.

A Dél - Békés megyei Vízgazdálkodási Társulat érdekeltségi területe 28 közigazgatáson helyezkedik el, Békés megye déli részén, Gádoros Telekgerendás vonalától délre. A döntő részben jó minőségű mezőgazdaságilag hasznosított területek együttes nagysága 176 ezer ha. A közigazgatási területeken üzemelő állami főművek döntő mértékben az ATIKÖVIZIG és kisebb részben a KÖRKÖVIZIG kezelésében vannak. Ezen kívül körülbelül 300 km üzemi meliorációs csatornák találhatók a területen, melyek az 1970-80-as években épültek ki.

A társulat kezelésében 563 km közcélú állami tulajdonú belvízelvezető és kettős hasznosítású csatorna van. Alap feladunk a 6,3 millió m² karbantartandó felület rendezése, mely a csatornák funkcióképességének megőrzését jelenti. További fontos feladatokat ró társulatunkra a csatornákon meglévő 878 műtárgy és ebből a 125 db vízkormányzást elősegítő tiltóval ellátott műtárgy karbantartása. Ezeknek a műtárgyaknak fontos szerepe van a területen összegyülekezett vizek, valamint a csatornában levezetendő belvíz kormányzásában. Ezek a csatornák és a műtárgyak rendszeresen igénylik az évenkénti karbantartásokat, melyek elvégzése alapvetően szükséges ahhoz, hogy az időszakosan, kisebb rövidebb ideig jelentkező belvizeket tározni, kormányozni és az esetleges káros felesleget a főbefogadók irányába továbbítani tudják. A társulat kezelésében vannak még a belvízelvezető csatornák időszakos üzemelési csúcsainak enyhítését szolgáló 7 db belvíztározó, 20 db elektromos üzemű belvízelvezető szivattyútelep és 19 db ideiglenes szivattyúállás, a rajtuk üzemeltethető 10 db mobil szivattyúval együtt. A szivattyútelepek és a mobil szivattyúk üzemállapotának ellenőrzései, a tervezett karbantartási munkái szintén elengedhetetlenül szükségesek a belvízvédelmi rendszerek működőképességének megőrzéséhez. A kárpótlás lezárásával lehetőségünk volt arra, hogy volt szövetkezeti tulajdonú úgynevezett „üzemi” csatornákat társulati tulajdonba vegyük olyan helyeken ahol az önkormányzatok nem tartottak igényt a csatornákra. Jelenleg 180 km csatorna van társulati tulajdonban.

A közcélú művek lokális művek, ahogy erre régi elnevezésük is utal helyi érdekeltségű közcélú művek. Nyilvánvaló, hogy alapvető érdekeltség állapítható meg e művek megléte, jó állapota, megfelelő üzemeltetése kérdésében a helyi mezőgazdák és az önkormányzatok körében. A közcélú művek működtetése azonban szinte minden esetben túlmutat a helyi érdekeken: országos jelentőségi művek helyi víztelenítését szolgálják (pl. közlekedési hálózat), hozzájárulnak a lakosság élet- és vagyónbiztonságának megteremtéséhez, nemzeti

értékek helyi védelméhez. Nem utolsó sorban a művek jelentős része (38 ezer km-ből 27 ezer km) állami tulajdonban van. Az állam érdekeltsége tehát több vonalon is kimutatható.

A közcélú művekkel úgy lehet jól ellátni a közcélú feladatokat, ha azok a művek jó helyen vannak, megfelelő kapacitásúak, állapotuk megfelelő, üzemeltetésük biztonságosan lehetséges. Még ekkor is előfordulnak szélsőséges helyzetek, amelyekre a közcélú művek nincsenek kiépítve (és ez gazdaságtalan is lenne), ilyenkor aktív védekezési beavatkozások szükségesek. Ahhoz tehát, hogy a közcélú művekkel a feladatokat jól el lehessen látni, megfelelő fejlesztésre, szükséges rekonstrukciókra, folyamatos fenntartásra, célszerű üzemeltetésre és szélsőséges esetekben a védekezés munkálataira van szükség, amihez megfelelő forrásoknak kell rendelkezésre állniuk.

A források döntően két irányból érkeznek: a helyi érdekeltek érdekeltségi hozzájárulásából és állami finanszírozásból (a közkeletűen használt rossz kifejezéssel: állami támogatásból). Az érdekeltségi hozzájárulást a vízgazdálkodásról szóló törvény alapján a vízitársulati küldöttgyűlések állapítják meg és a társulatok maguk szedik be az érdekeltektől. Az új társulati törvény ugyan meghatároz egy minimális hozzájárulást, ami jelen pillanatban 1000 Ft/ha, a mi társulatunk 4-5 év múlva tudná elérni ezt a szintet. Az állami finanszírozás a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumon keresztül pályázati úton került a társulatokhoz. A társulati hozzájárulás tulajdonképpen a szükséges saját erő, amit különböző feladatok között kell megosztaniuk a társulatoknak, hiszen az állami finanszírozás nem 100 %-os. Így négy fő területre: a beruházási jellegű munkákra (új létesítmények építése, kapacitásbővítés, rekonstrukció), a művek fenntartására, az üzemeltetésre és a védelmi munkákra kell jutnia ebből a forrásból és valamiből működtetni kell magát a társulatot is! Az állami finanszírozás szigorúan csak meghatározott célra használható fel. Az állami támogatás mértéke kiszámíthatatlan, több évre előre tervezni nem lehet. Az új törvény meghatározza a támogatást a társulatok részére, viszont költségvetési fedezet nincs hozzá.

Rövid és hosszú távú terveinkben az szerepel, hogy a lehetőségekhez mérten a kezelésünkben lévő csatornákat olyan állapotban próbáljuk tartani, hogy a káros vizeket minél gyorsabban el tudják vezetni. A tagok által befizetett társulati hozzájárulást a küldöttgyűlés által meghatározott fenntartási feladatokra fordítjuk. Fenntartási tervünket minden évben elkészítjük, a belvízvédelmi művek őszi felülvizsgálatán a következő évi terv ismertetésre kerül, ahol az érdekeltek azt véleményezhetik. Társulatunknak 9 db speciális fenntartógépe van, melyek rotációs kasza szereléssel vannak ellátva, három gép ezen kívül rendelkezik kosaras kaszával is. A gépek az időjárás függvényében egész évben folyamatosan dolgoznak. Ezen kívül rendelkezünk még kotrógépekkel és különböző földmunka gépekkel, melyekkel, ha szükséges az iszapolási munkákat el tudjuk végezni. Jelenlegi pénzügyi lehetőségeink nem teszik lehetővé, hogy a tulajdonba átvett csatornákon fenntartást vagy rekonstrukciót tudjunk végezni.

Ami pályázati lehetőségeink vannak azokat próbáljuk kihasználni. A társulatok közösségi beruházások, rekonstrukciók tekintetében kedvező pozícióban vannak, 70 %-os a támogatás intenzitása. Az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében 2007 –ben egy folyami vízkivételi művet újítottunk fel, valamint egy nagy szelvényű öntözőcsatorna egy szakasza lett kiburkolva előregyártott vasbeton elemekkel. A két beruházás összesen 148 millió forintba került. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program újabb támogatási lehetőséget adott a társulatoknak. Jelenleg egy szivattyútelep felújítására és egy 11 km hosszú belvízelvezető csatorna rekonstrukciójára van támogatási határozatunk. A két munka ez évben el fog készülni. Készülünk pályázatot beadni a már említett társulati tulajdonú meliorációs csatornák rekonstrukciójára. Az Állami tulajdonú társulati kezelésű csatornákra az irányító

hatóság kéri a tulajdonosi hozzájárulást, mivel vagyonkezelői szerződésünk nincsen a hozzájárulást nem adja ki.

A társulat érdekeltségi területének legfőbb gondja az intézményes öntözővíz hiánya. A társulat hosszú távú elképzeléseiben szerepel valamilyen módon az öntözés fejlesztése, de főművek kiépítéséhez állami akarat is kellene, mert a termelők ezt önállóan nem tudják megoldani. A jelenlegi tulajdoni viszonyok és jogszabályok alapján szinte lehetetlen egy több tulajdonosokat érintő nyomvonalas létesítményt építeni akár földalattit, akár felszínit. Ha egy tulajdonos nem járul hozzá a létesítményhez még az engedély szintjéig sem jut el egy beruházás. Gyakorlatilag csak a meglévő műveken lehet fejlesztéseket végezni, mely nem érint magán tulajdont.

Ami a társulatnak biztos forrást jelent a művek fenntartására és üzemeltetésére az érdekeltek által befizetett társulati hozzájárulás, valamint különböző jogcímenek, de megállapodás alapján kivetett differenciált érdekeltségi hozzájárulás. Nagyobb vízterhelést kibocsátó ipari üzemek, nagy értékű létesítmények belvíz védelmére, kármegelőzésre próbálunk minél több megállapodást kötni.

Orosháza, 2010. április 12.

Oskó Attila
igazgató-főmérnök